

Rèplica a l'article d'Albert Manent sobre la situació de la llengua

Entre el cofoisme i el derrotisme

Jordi Solé i Camardons

Segons una teoria meva, podríem classificar la gran quantitat de grups (collectius, partits, coordinadores, plataformes, grups d'estudi, clubs d'opinió i persones particulars) que arreu dels Països Catalans defensen o es declaren defensors de la llengua i la cultura catalanes en set tendències bàsiques. Hi ha els radicalistes, que són d'extrema esquerra, maulets del jovent, que subratllen les diferències de classe i l'odi contra quasi tothom; hi ha els etnicistes, que contraposen constantment catalans i espanyols com si fossin realitats gairebé immutables, tot i que fan enraonades crítiques contra l'imperialisme espanyol; hi ha els ètics, liderats per Xirinacs, partidaris de l'estudi i de plantar-se i avançar en assemblees populars per la independència; hi ha els activistes de coordinadores i plataformes, dinamitzadors d'accions puntuals més o menys testimonials per la llengua; hi ha els polítics independentistes, possibilistes intel·ligents, però centrats en els interessos de partit; hi ha els autoproclamats nacionalistes, massa sovint partidaris de polítiques regionalistes, manaires excloents, amants dels fills pròdigs, però sense pietat amb els crítics; i, per últim, hi ha la setena tendència, la del grup de la nació, que subratlla la importància de la llengua i la cultura, la comunitat lingüística; sovint són intel·lectuals covards, encara que també lúcids i autors dels projectes més reeixits de construcció de la nació catalana.

La idea que defenso és que la gran sotragada que necessita la nació catalana per a fer un pas endavant, a fi de sortir d'aquest pou de confusió, minimització i subordinació en què es troba –proposada recentment per Carod-Rovira i Toni Strubell– només serà possible si aquests set grups, o la major part de la gent que s'hi veu reflectida (i que avui es troben allunyats, sovint enfrontats, víctimes de malentesos o ignorants els uns dels altres), aconseguixin fer pinya per la causa comuna de la cultura i la comunitat lingüística catalana.

Ara bé, per a fer possible una política d'entesa i unitat dins els grups catalans, catalanistes, sobiranistes, independentistes i tots els grups catalanocèntrics de tendències diverses, cal prèviament comprendre, estudiar i debatre amb sinceritat les posicions, ara encertades adés desenfocades i més tard clarament errònies o insuficients d'aquells discursjadors que tenen un paper significatiu en la creació de l'opinió pública.

En aquest escrit em voldria limitar bàsicament a contestar l'article *Contra els qui proclamen l'agonia del català* (AVUI, 15-04-2003, p. 24) del senyor Albert Manent, membre integrant dels nacionalistes i que, malgrat aquesta inscripció ideològica o precisament per aquest posicionament, rebutja amb contundència els posicionaments defensats per Víctor Alexandre en l'article *La submissió lin-*

güística i nacional de Catalunya (Llengua Nacional, núm. 40). Gosaria incloure Alexandre dins el grup que anomeno la nació. Coincideixo amb A. Manent en un parell de coses: els discursos derrotistes sobre la imminent o inaturable mort del català són criticables, i jo mateix he rebutjat allò que tenen de descoratjador les posicions com la de l'amic Enric Larreula al voltant de la seva teoria enfocada dels "malalts de llengua", que té més a veure amb una actitud i unes ulleres molt personals d'aquell autor que no pas amb una profunda anàlisi de la situació sociolingüística catalana. Tampoc no coincideixo amb la manca d'alternatives polítiques que sovint ens són ofertes des del derrotisme.

Vull subratllar aquí les idees positives que he sabut veure en l'article de Víctor Alexandre, combatut per A. Manent: (1) el conformisme lingüístic dels catalans és inherent a la seva submissió nacional; (2) el Parlament de Catalunya hauria de fer complir les lleis lingüístiques que promulga, altrament crea sensació de derrota i frustració; (3) en general, els nostres polítics es caracteritzen per la manca de coratge envers la defensa de la catalanitat, i això representa un fre a la nostra evolució com a poble; (4) els catalans estem massa acostumats a anar pel món sota el pseudònim d'espanyols, que amaga la nostra autèntica identitat; (5) com més temps dura la submissió, més lícita sembla als qui la imposen i als qui la patim; (6) l'única sortida de molta gent a l'atzucac de la frustració nacional és l'autoodi inconscient; (7) qui té por de la llibertat dels altres és enemic de la democràcia; (8) en cap situació normalitzada no és possible que es produeixi un cas tan escandalós com el de la persecució contra Lluís Arola; (9) els Estats poden tenir més d'una llengua, però no pas les nacions: de llengua nacional només n'hi ha una; (10) cal replantejar-se el tema de la mala educació lingüística; (11) és bàsic contrarestar l'autofòbia o el menyspreu dels nostres signes culturals i de la nostra riquesa lingüística; (12) tot plegat sols serà possible si els catalans ens dotem de les estructures pròpies d'un Estat.

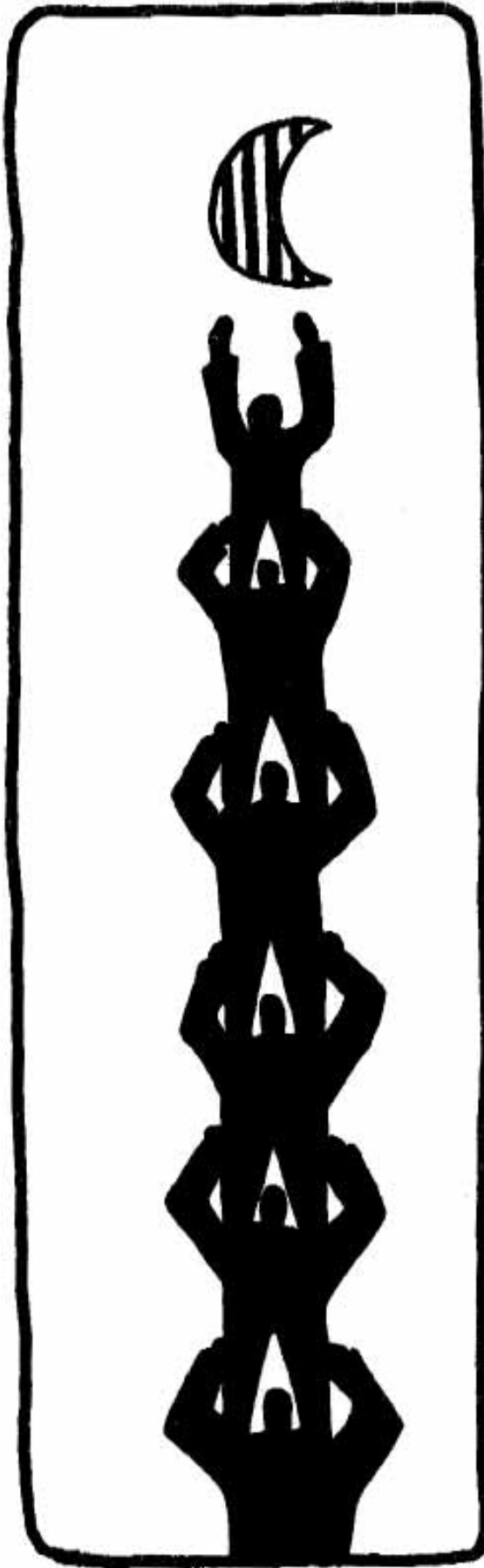
A. Manent, en l'article *Contra els qui proclamen l'agonia del català*, se sent cofoi que el 60% de la gent del Principat siguin oients de ràdios que no emeten en català (no diu res de la resta de la nació catalana); ens diu que algú li va dir que els Mossos d'Esquadra haurien de patricular per fer parlar el català. Dues preguntes: ¿amb quina mena de gent es fa, senyor Manent, perquè pugui ser testimoni d'aquestes poca-soltades? ¿Creu que aquesta opinió és digna de ser esmentada en un article? Què vol dir amb l'afirmació "La Catalunya del segle XXI serà multilingüe"? Jo crec que en el segle XXI gairebé tots els Estats i totes les nacions seran multilingües. Hi ha ciutats com Londres que ja fa anys que ho són; precisant, però, que la convivència lingüística, per exemple, a Londres es fa en un marc on l'anglès és claríssima-

d'entendre que defensa el liberalisme de Vidal-Quadras o del Foro Babel i que renuncia a la política lingüística? Això sí que vol dir mort del català, ja que és deixar-lo del tot a mans de la llei del més fort. Amb aquesta tesi, fins i tot posa en qüestió bona part de la política desenvolupada pel govern de CiU durant aquests anys. Afortunadament, ja no hi ha gaire gent que aplaudeixi aquest cofoisme que Manent mostra a l'hora de parlar de la situació del català a l'escola, en els retòls de les botigues, etc.

El senyor Manent, amb tots els respectes per la seva impecable trajectòria cultural i patriòtica, hauria de començar a posar-se al dia. Molta gent que fa quinze anys practicava la mena de cofoisme que ell encara mostra avui, ja fan plantejaments crítics que ell hauria d'escoltar amb menys sectarisme. Jo també em felicito per l'aparició de grups com Veu Pròpia; però s'han d'escoltar de veritat, i es veurà que allò que plantegen no coincideix pas gaire amb l'acriticisme i el cofoisme; justament es queixen del contrari. Tinc molt de respecte pels qui senten el castellà com a llengua pròpia seva –gairebé tots els meus alumnes són d'aquests–, però és discriminar-los no acollir els immigrants en la llengua pròpia de Catalunya.

Manent afirma que articles com el d'Alexandre, que considera "pessimista", poden conduir a la "desmobilització". Però, si en fa una lectura més profunda, veurà que aquest autor en justament els catalans, sense amagar allò que no funciona, mentre que el cofoisme practicat pels qui han tingut el poder regional ha desmobilitzat el poble, ha triturat les defenses mentals dels catalans i ha portat gairebé a l'ofec de les organitzacions culturals més representatives. Davant aquest panorama, han estat exemples majors de militància lingüística organitzacions com la Federació Escola Valenciana, els casals Jaume I d'Acció Cultural o les accions d'Obra Cultural Balear o Joves de Mallorca per la Llengua.

Coincideixo amb el senyor Manent que el català no és pas mort i enterrat; però l'enorme vitalitat lingüística catalana ha estat sobretot obra de la societat civil, cosa que ell sembla oblidar; i s'ha de saber que aquesta vitalitat, amb el cofoisme per bandera, ha estat a punt de ser anestesiada. Contra Franco no es vivia millor; ara bé, en aquells anys difícils, gent com Manent encara no havien perdut el nord. Desitjo que en un futur tornem a coincidir en la defensa unitària de la llengua i la cultura catalanes, sense embuts ni complexos ni discursos ambivalents.

JORDI SÀBAT

ment la llengua nacional (com també caldria que ho fos la catalana en els Països Catalans). ¿O és que darrere el mot multilingüe vol encobrir-hi el vergonyant mot bilingüe, tendència que ens volen imposar els bilingüistes unidireccionals? Per tant, aquesta afirmació no té sentit o és una defensa amagada de l'actual ordre establert sociolingüístic que minoritza el català. Una idea no pas exagerada, ja que més endavant Manent afirma: "En un moment en què impera el liberalisme a ultrança, la ingerència en l'ús social és contraproductiu". ¿Hem